

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tat-28 ta' Frar, 2008

Citazzjoni Numru. 930/1994/1

**L-Avukat Arthur Galea Salomone kemm bhala
prokuratur specjali ghan-nom u in rappresentanza ta'
l-assenti Concetta di Paola, armla minn Pasquale
Muscariello kif ukoll bhala kuratur tal-minorenni
Pasquale Muscariello u dan in forza ta' digriet tal-15
ta' Lulju 1993 moghti mis-Sekond' Awla tal-Qorti
Civili.**

vs

Steven Satariano.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 14 ta' Lulju 1994 a fol. 1 tal-process, u pprezentata quddiem din il-Qorti kif

Kopja Informali ta' Sentenza

diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Frank G. Camilleri fejn gie premiss:-

Illi fis-27 ta' Lulju 1992, f'tas-Sliema fil-vicinanze ta' Ferro Bay, waqt li l-konvenut kien isuq Speedboat All American 170 bin-numru ta' registrazzjoni S-8870 laqat lil Pasquale Muscariello li kien qed jghum;

Illi Pasquale Muscariello miet b'rizultat tal-griehi li hu sofra fl-incident;

Illi dan l-incidentet gara b'negligenza, imperizja u nuqqas ta' osservazzjoni tar-regolamenti unikament tort tal-konvenut;

Illi Concetta di Paola, armla tal-mejjet Pasquale Muscariello, u Gianluca Muscariello iben il-mejjet Pasquale Muscariello, huma eredi tal-mejjet Pasquale Muscariello u ghalhekk ghandhom dritt li jigu indennizzati mill-mewt ta' l-imsemmi awtur taghhom;

Illi ghalhekk l-istess atturi talbu lill-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-incident tas-27 ta' Lulju 1992, f'tas-Sliema fil-vicinanze ta' Ferro Bay gara unikament tort tal-konvenut, kawza tan-negligenza, imperizia u nuqqas ta' osservazzjoni tar-regolamenti *da parte* tieghu u li hu ghalhekk responsabbli ghall-mewt ta' Pasquale Muscariello u konsegwentement responsabbli wkoll ghad-danni konsistenti f'*damnum emergens* u *lucrum cessans* dovuti lill-eredi tieghu;
2. Tillikwida d-danni minnhom sofferti jekk hemm bzonn permezz ta' periti nominandi;
3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-atturi d-danni hekk likwidati minn din il-Qorti;

Bl-ispejjez, inkluz dawk ta' l-ittra ufficjali tas-27 ta' Lulju 1993, ingunzjoni tal-konvenut ghas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda ta' l-attur *nomine* a fol. 7 u 8 tal-process;

Rat li din il-kawza kienet appuntata ghas-smigh minn din il-Qorti ghas-seduta tal-31 ta' Ottubru 1994.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Steven Satariano datata 20 ta' Frar 1995 a fol. 14 tal-process fejn gie eccepit:-

1. Illi preliminarjament l-attur irid jaghmel il-prova tal-prokura specjali li hu ddikjarat li ghandu sabiex jirraprezenta l-assenti Concetta di Paola;

2. Illi preliminarjament ukoll l-attur irid jgib il-prova tad-digriet imsemmi u cioe` dak tal-15 ta' Lulju 1993 moghti mis-Sekond' Awla tal-Qorti Civili;

3. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-premess it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess attur *nomine* u dan peress illi l-eccipjenti ma kien bl-ebda mod responsabbli ghall-incident imsemmi mill-attur f' din ic-citazzjoni. Illi ghalhekk l-eccipjenti ma jistax jigi kkundannat li jhallas lill-atturi l-eventwalita` danni li l-attur *noe* seta' soffra minhabba fl-istess allegat incident.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut Steven Satariano a fol. 15 u 16 tal-process.

Rat in-nota ta' l-attur *nomine* pprezentata *seduta stante* fis-seduta tat-3 ta' Mejju 1995 a fol. 18 tal-process li permezz taghha esebixxa kopja tal-prokura markata Dok. "AGS 1" u kopja legali ta' digriet moghti mis-Sekond' Awla tal-Qorti Civili mmarkat Dok "AGS 2".

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Frank G. Camilleri fejn fis-seduta tat-3 ta' Mejju 1995 meta ssejhet il-kawza deher Dr. Louis Cassar Pullicino ghall-attur *nomine* u Dr. Joseph J. Vella ghall-konvenut. Dr. Cassar Pullicino pprezenta nota b' zewg dokumenti. Dr. Vella, *in*

Kopja Informali ta' Sentenza

vista ta' l-esebizzjoni ta' dawn id-dokumenti, irtira l-eccezzjonijiet preliminari tal-konvenut. Id-difensuri tal-partijiet talbu n-nomina ta' Perit Legali. Inghata digriet ghal nomina ta' Dr. Joseph Micallef Stafrace bhala Perit Legali.

Rat ir-rikors ta' l-Avukat Dottor Arthur Galea Salomone datata 3 ta' Gunju 1993 a fol. 21 tal-process fejn talab jigi nominat bhala kuratur ghan-nom u in rappresentanza tal-minuri Pasquale Muscariello u d-digriet tas-Sekond'Awla tal-Qorti Civili moghti mill-Onorevoli Mhallel Joseph Said Pullicino fejn tali talba giet milqugha b'digriet datat 15 ta' Lulju 1993.

Rat in-nota ta' Dottor Arthur Galea Salomone *nomine* datata 12 ta' Marzu 1997 a fol. 33 tal-process li permezz taghha pprezenta l-affidavit ta' Antonio Tota (Dok "AT 1"); u n-nota datata 14 ta' Mejju 1997 (fol. 38) li permezz taghha pprezenta affidavit ta' Concetta Di Paola (Dok. "A") b'dokumenti relattivi u mmarkati "1" sa "4", "6" sa "9", "10 A" sa "10 I", "10 L" sa "10 P", "11" sa "15", "16A" sa "16 C" u "17" sa "19".

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Arrigo mit-2 ta' Ottubru 1996 sad-9 ta' Ottubru 1998 fejn il-kawza giet differita ghar-rapport.

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel David Scicluna mid-9 ta' April 1999 sat-28 ta' Novembru 2001.

Rat in-nota ta' l-attur *nomine* datata 28 ta' Dicembru 2001 (fol. 122) li biha pprezenta l-affidavit ta' Pierre Cassar.

Rat il-verbali taz-zewg seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Anton Depasquale fejn fis-seduta tat-18 ta' Gunju 2002 il-kawza giet differita ghar-rapport.

Rat n-nota tal-Perit Legali l-Avukat Dottor Joseph Micallef Stafrace pprezentata fis-17 ta' Gunju 2003 fejn konformament ma' l-ordni moghtija lilu fid-digriet tas-17 ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

Gunju 2003 irritorna l-process li kellu f'idejh inkluza x-xhieda quddiemu prodotta u d-dokumenti kollha pprezentati (fol. 138 – fol. 172).

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri mill-1 ta' April 2003 sal-4 ta' Novembru 2003; u mit-3 ta' Frar 2004 sas-7 ta' Dicembru 2005.

Rat in-nota attrici datata 4 ta' Novembru 2003 (fol. 174 sa fol. 194) u dik datata 16 ta' Jannar 2004 (fol. 195 sa fol. 215) – din prezentata bi qbil bejn l-avukat tal-partijiet) giet prezentata kopja awtentikata tax-xhieda tal-Professoressa Marie Therese Camilleri, P.S. 75 Carmel Abela, l-Ispettur Nicholas Ciappara li ddeponew fil-Qorti tal-Magistrati fil-kumpilazzjoni tal-kawza fl-ismijiet “Pulizija vs Stephen Satariano”.

Rat in-nota ta' Steven Satariano datata l-1 ta' Gunju 2004 (fol. 222) li biha pprezenta l-affidavit tieghu stess (Dok.“SS”).

Rat in-nota ta' l-Avukati Dottor Ramona Frendo u Dottor Rachael Loporto Montebello datata 28 ta' Settembru 2004 li permezz taghha rrinunzjaw ghall-patrocinju tal-konvenut, b' kull riserva ghall-hlas tad-drittijiet professjonali dovuti.

Rat ix-xhieda ta' Steven Satariano in kontro-ezami datata 13 ta' Ottubru 2004 (fol. 231) u fejn l-attur *nomine* ddikjara li ma ghandux provi izjed.

Rat in-nota tal-konvenut datata 30 ta' Novembru 2004 fejn gew ipprezentati l-affidavits ta' Louise Portelli u James Satariano (b'20 dokument).

Rat in-nota tal-konvenut datata 8 ta' Frar 2005 fejn gew esebiti l-affidavits ta' Martin Tabone, Peter Sultana u Francis Portelli (fol. 252 – 257).

Rat ix-xhieda ta' Pierre Cassar in kontro-ezami fis-27 ta' Mejju 2005; Rat il-verbal tas-seduta tal-21 ta' Ottubru 2005 fejn Dr. Arthur Salomone u Dr. James D'Agostino

Kopja Informali ta' Sentenza

ghall- partijiet fil-kawza qabblu li x-xhieda li nghatat minn Michael Farrugia quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Kriminali fit-18 ta' Awissu 1992 fil-kawza fl-ismijiet **"Il-Pulizija vs Steven Satariano"** ghandha tigi nserita fil-process u ghandha tiffirma parti ntegrali minn l-atti ta' din il-kawza u ttiehed bhala li giet moghtija *viva voce* f'din il-kawza.

Rat in-nota ta' l-Assistent Registratur tal-Qrati Kriminali datata 25 ta' Ottubru 2005 a fol. 283 tal-process li biha esebixxa kopja tad-depozizzjoni ta' Michael Farrugia moghtija fit-18 ta' Awissu 1992 quddiem il-Magistrat Antonio Mizzi, fil-procedura kriminali quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet **"Il-Pulizija vs Steven Satariano"**, deciz mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fl-14 ta' Mejju 1998.

Rat in-nota attrici datata 24 ta' Mejju 2006 u dik tal-konvenut datata l-1 ta' Gunju 2006.

Rat in-noti u l-verbal tas-seduta mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjarju Dr. Josette Demicol datata 19 ta' April 2007 fejn *inter alia* l-konvenut iddikjara li ma ghandux provi izjed (fol. 333).

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet ta' l-attur *nomine* datata 8 ta' Awissu 2007 a fol. 346 tal-process.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenut Steven Satariano datata 12 ta' Novembru 2007 a fol. 368 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti quddiem din il-Qorti kif presejeduta mis-16 ta' Frar 2006 sal-14 ta' Novembru 2007 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-28 ta' Frar 2008.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza dwar incident li sehh fis-27 ta' Lulju 1992 fil-vicanzi ta' Ferro Bay, Sliema, fejn l-attur *nomine* qed jallega li waqt li Pasquale Muscariello kien qed jghum gie milqut mill-konvenut li kien qed isuq l-*speedboat* numru S – 8870, u bil-konsegwenza tal-istess daqqa miet b'rizultat tal-griehi li garrab u b'hekk saret din il-kawza sabiex il-konvenut jigi ddikjarat responsabbli ghall-istess incident, u sabiex jigi kkundannat ihallas id-danni likwidati fl-istess. Min-naha tieghu l-konvenut isostni li huwa ma huwiex responsabbli ghall-istess incident peress li l-imsemmi persuna ma gietx milquta minnu.

Illi din il-Qorti wara li ezaminat bir-reqqa l-provi kollha prodotti thoss li gie ppruvat li fid-data in kwistjoni l-konvenut kien qed jghum faccata tal-*beach concession* tal-lukanda Preluna u jidher li kien qed jistad ghaliex fost affarijiet ohra ma qaddu kellu xibka zghira li kellha l-hut. Jirrizulta li ghall-habta tas-12.30 p.m. jidher li ntlagat minn *speed boat* ta' kulur abjad b'linja hamra, u dan meta l-istess *speed boat* kienet qed tigi misjuqa mill-konvenut u dan xi 10 sa 15 il-metru l-boghod mix-xatt, tant li meta ra li kienet hekk vicin ix-xatt il-konvenut ghamel manovra sabiex johrog il-barra u kien f'dan il-mument li ntlagtet il-persuna ndikata.

Illi dan jirrizulta mix-xhieda ta' Antonio Tota li xehed kif huwa ra l-istess *speed boat* f'it metri l-boghod mix-xatt u kif meta din marret biex tbiddel id-direzzjoni sema' hoss, u wara li min kien fuq l-*speed boat* ghall-ewwel hares lura fejn kien gie l-hoss, mbaghad hareg il-barra u saq lejn id-direzzjoni ta' San Giljan.

Illi fil-fatt ix-xhieda ta' Antonio Tota (affidavit – Dok. "AT 1") kienet u baqghet konsistenti mill-mument li huwa xehed quddiem il-Magistrat inkwirenti sal-mument li xehed f'din il-kawza u minn tali xhieda din il-Qorti thoss li hareg

b'mod mill-iktar car li l-incident li fih mietet l-imsemmija persuna sehh meta l-konvenut bl-*ispeed boat* tieghu dahal f'*area* tal-bahar li huwa ma kellux jidhol fiha peress li kienet sew vicin ix-xatt u meta ttenta johrog mill-istess inhawi wkoll b'manjiera li tindika certu sahha u *speed*, huwa laqat lil dan l-ghawwiem; u fil-verita' jirrizulta mill-istess xhieda li l-konvenut ittenda li laqat xi haga, peress li ghal xi mument, wara li x-xhud sema' l-hoss "*come se la barca avesse urtato qaulcosa*" l-persuni li kienu fuq din il-bicca tal-bahar bhal waqfu u harsu lura qishom biex jaraw x'laqtu, izda mbaghad baqghu sejrjn.

Illi fil-fatt din ma kenitx l-unika haga li xehed dwarha dan Antonio Tota u dan peress li huwa xehed kif qal mill-ewwel b'dan kollu lil Pierre Cassar li dak il-hin kienu fuq ix-xatt, tant li meta marru biex jezaminaw x'kien intalqat sabu li dan kien ragel u telghu x-xatt. Huwa sinfikanti wkoll li l-istess xhud sostna li wara xi nofs siegha l-istess *speed boat* regghet tfaccat fl-istess bajja izda din-id darba baqghet 'il boghod mix-xatt. Kien hawn li saret komunikazzjoni mal-Pulizja u dawn talbuha biex isegwu l-istess *speed boat*,

Illi fil-fatt kien Pierre Cassar li qabad *jet ski* u segwa l-istess *speed boat* u dan peress li z-zewg xhieda ndikaw l-*ispeed boat* bhala wahda ta' kulur abjad b'f maxx ahmar u din baqa' jsegwiha sakemm l-istess *speed boat* waqfet vicin l-*islipway* li hemm gol-Bajja tal-Balluta. F'dan l-istadju jinghad li x-xhieda ta' l-istess Tota hija kredibbli peress li huwa nsista mill-ewwel li meta huwa sema' l-hoss bhal meta bicca tal-bahar tolqot xi haga ma kien hemm ebda bicca tal-bahar ohra hlief dik tal-konvenut li huwa iddentifika bhala bajda bil-f maxx ahmar, u f'dan il-kuntest hemm il-korroborazzjoni ta' Pierre Cassar, u dan iktar u iktar meta din l-*ispeed boat* regghet dehret fuq il-post xi nofs siegha wara li gara l-incident.

Illi fil-fatt din il-Qorti thoss li din il-versjoni hija wkoll *verosimili* anke *in vista* ta' dak li sehh wara, peress li jidher li kien hawn ukoll li wara li saret komunikazzjoni mal-Pulizja dwar l-incident u t-tip ta' bicca tal-bahar li kienet involuta fl-istess, ix-xhieda raw l-istess *speed boat*

ghat-tieni darba ftit 'il boghod fejn sabu l-ghawwiem milqut, u fuq talba tal-Pulizija dan gie segwit sal-punt fejn waqaf – u hawn ix-xhieda prodotta ma thalli l-ebda dubju li f'dak il-mument l-istess Tota u Pierre Cassar kienu konvinti li kienet dik l-*speedboat* li laqtet lill-mejjet, anke peress li fil-mument meta sar l-incident, ma kien hemm ebda bicca tal-bahar ohra fl-istess akkwati.

Illi fil-fatt dwar dan l-inseguwiment hemm ix-xhieda ta' Micheal Farrugia, Helicopter Pilot tal-Forzi Armati li sostna li huwa kellu rapport li l-*speed boat* kien giet identifikata tant li kien hemm scooter li kien qed isegwih u fil-fatt jidher li nghataw sinjali sabiex jibqghu jsegwu l-istess *speed boat* li eventwalment instabet fil-bajja tal-Balluta. Dwar l-istess hemm ukoll ix-xhieda ta' P.S. 75 Carmel Abela li kien huwa li mar fuq l-*speed boat* lill-pulizija meta din kienet dahlet fil-bajja tal-Balluta u kienet moghttija b'kanvas griz.

Illi fil-fatt l-istess xhieda prodotti mill-atturi jikkonfermaw li fil-mument li sar u fejn seh l-incident ma kien hemm ebda bicca ohra tal-bahar u dwar l-istess incident jidher li sar rapport lill-pulizija tant li l-Control Room informat lill-Ghassa ta' tas-Sliema f'xi 1.15.p.m. dwar l-istess incident u mill-ewwel kienet identifikata din l-*speed boat* bajda b'faxxa hamra li anke regghet marret fuq il-post xi nofs siegha wara (xhieda l-Ispettur Nicholas Ciappara – 14 ta' Dicembru 1998)

Illi mhux hekk biss izda l-istess xhieda ta' Tota hija tant cara li huwa kkonferma li kien identifika l-*speedboat* inkwistjoni mir-ritratti li gew murija lilu mill-esperti tal-Qorti fil-proceduri kriminali u wkoll li din kienet l-istess bicca tal-bahar li kienet giet ikkonfiskata u tali xhieda hija tant konvincenti li twassal lil din il-Qorti ghall konvinzjoni morali li kienet dik l-*speedboat* li laqtet lill-ghawwiem indikat.

Illi din ix-xhieda ta' Tota hija kkorroborata mix-xhieda ta' Pierre Cassar (fol. 123) u din il-Qorti *in vista* tal-premess thoss li gie pruvat fil-grad rikjest mill-ligi li kienet l-*speedboat* misjuqa mill-konvenut li effettivament laqtet lill-ghawwiem imsemmi. Din il-Qorti izid tghid li jidher li l-

istess zewg xhieda agixxew biss fuq dak li semghu u raw u ma kellhom ebda nteress iehor f'dak il-mument li sar l-incident u mmedjatement wara hlief li jindikaw lill-Pulizija l-bicca tal-bahar li raw meta sehħ l-incident. It-Taljan imressaq bhala xhud ma jidher li kellu ebda konnessjoni ta' xejn ma hadd mill-partijiet f'din il-kawza, fil-waqt li fil-kaz ta' Pierre Cassar, ghalkemm il-konvenuti ppruvaw idahhlu d-dubju li din il-persuna setghet intlaqtet minn xi *jet ski* li kienu anke jinkrew minnu, pero' kontra dan hemm ix-xhieda inkonfutabbli li fil-mument meta Tota sema' l-hoss li xi haga jew xi hadd xi milqut fil-bahar, l-unika bicca tal-bahar li kien hemm vicin dak li eventwalment irrizulta li kien katavru kienet biss il-bicca tal-bahar misjuqa mill-konvenut.

Illi dwar il-konvenut jinghad li x-xhieda tieghu ma hija xejn konsistenti tant li jirrizulta li fl-istqarrija lill-Pulizija (Dok. "S 1") hu kien qal li kien biss ghadda minn hdejn il-Beach Club tal-Preluna u fl-ebda hin ma waqaf hemm; jghid ukoll li darba biss ghadda minn hemm meta kien ma Martin Tabone. Min-naha l-ohra fix-xhieda tieghu fl-affidavit datat l-1 ta' Gunju 2004 jghid li lanqas biss ghadda minn hemm (fol. 226); izda kien wasal biss sa Triq it-Torri (bejn is-Surf Side Restaurant u t-Torri) fejn ra lil Peter Sultana bil-karozza tieghu (Jeep – *electric green*) u meta dan kien miexi fuq in-naha tal-bini (in-naha ta' gewwa ta' Tower Road) u dan meta kien xi 80 metru l-barra fil-kosta – jidher li din il-versjoni wkoll inbidlet ghal fil-kontro-ezami tieghu qal li lil Peter Sultana kien rah fuq il-*railings* (fol. 237); u marru lura ghal Lido fejn hemm il-Marina ta' San Gorg proprju sabiex jiltaqghu ma' Peter u ohtu Marguerite Sultana.

Illi fl-istqarrija quddiem il-Pulizija jghid li kien 40 metru l-boghod mill-kosta meta kien qieghed fil-*beach concession* tal-lukanda Preluna, izda fl-affidavit tieghu jghid li mhux biss li qatt ma wasal hemm izda li anke fejn qal li kien wasal fi Triq it-Torri kien 80 metru 'l barra mill-kosta, ghalkemm fil-kontro-ezami jghid li kien bejn 50 sa 80 metru l-boghod; Mela allura jidher li stranament l-ewwel darba li gie mistoqasi fuq l-incident huwa qal li kien f'dawk l-inhawi izda qatt ma waqaf almenu sal-punt fejn sar l-

incident, izda f'din il-kawza jghid li lanqas biss resaq l-hemm.

Illi din il-versjoni tal-konvenut hija kontradetta mill-istqarrija li ghamel lil Pulizija Martin Tabone li kontrarjament ghal dak li qal il-konvenut jghid li kienu fl-inhawi fejn sar l-incident izda ma waqfux fil-post hemm izda daru biss minn hemm; fl-affidavit tieghu dan l-istess Tabone ukoll jaghti versjoni differenti minn dak li ta l-konvenut stess f'din il-kawza (fol. 254) tant li jghid li waslu biss bejn Tigne u s-Surfside u waqfu ftit u daru u dejjem zammew 70 metru mill-kosta. Dan huwa ferm differenti minn dak li qal il-konvenut anke f'dawn il-proceduri u dan peress li l-versjoni tal-konvenut hija li huma lanqas biss resqu darba fejn sehh dan l-incident; dan meta l-persuna li kienet mieghu fuq l-istess bicca tal-bahar qed tghid differenti – tant li din ix-xhieda ta' Martin Tabone tikkonferma li tant kienu hemm li sostniet li qalet li vicin il-kosta kien hemm *jet skis* ghaddejjin u dawn kienu jinkrew mill-Lido tal-Preluna u kienu jghaddu minn dawk l-inhawi bi *speed* konsiderevoli. Illi fid-dawl ta' dan jidher li x-xhieda prodotta mill-konvenut stess hija ghal kollox kontradittorja u certament din il-Qorti ma thosx li tista' toqghod fuqha u dan iktar u iktar meta b'mod mill-iktar palez qed tikkontradixxi lilha nfisha anke fuq il-punt minn fejn ghaddiet l-istess *speedboat*. Dan fis-sens li fl-istqarrijiet kemm il-konvenut u kemm Mario Tabone jammettu li kienu fl-inhawi ta' fejn sar l-incident, meta waqt din il-kawza Martin Tabone baqa' jsostni l-istess, mentri l-konvenut biddel il-versjoni tant li ghal xi raguni xehed li kien dawwar 'il boghod minn hemm ezattament fi Triq it-Torri fejn qal li sellem lil siehbu Peter Sultana.

Illi mhux hekk biss izda jekk wiehed jiehu l-versjoni tal-konvenut li huwa ma kienx f'dawk l-inhawi allura kif setgha jghid kemm kien hemm *jet skis* fil-mument li l-istess Antonio Tota sema l-hoss li skond huwa kien l-effett tal-incident; il-versjoni tal-konvenut isofri wkoll meta skond ix-xhieda ta' Martin Tabone jidher li l-istess *speedboat* kienet fl-inhawi, izda dan jaghmel tentattiv car sabiex jindika li kien hemm *jet skis* iktar il-gewwa. Dan huwa sinifikanti meta fl-istqarrija ma hemm ebda dubju li Martin Tabone

ammetta li kienu ghaddew "*hdejn il-beach club ta' hdejn il-Preluna*" (fol. 163); mhux hekk biss izda l-istess konvenut kien ammetta dan fl-istess stqarrija tieghu (fol. 161) meta qal hekk:-

"M. Nghid sew li dak inhar kont bil-boat fil-vicinita' tal-Beach Club tal-Preluna?"

R. Le, ghaddejt minn hemm biss".

Illi dwar ix-xhieda l-oħra prodotti mill-konvenut din il-Qorti tinnota wkoll li l-versjoni ta' x'ghamel il-konvenut meta kien din-id darba ma' Peter u Marguerite Sultana hija differenti minn l-versjoni li ta huwa fl-affidavit tieghu a fol. 224 tal-process u dik li ta' Peter Sultana stess fl-affidavit tieghu tat-3 ta' Frar 2005 (fol. 256) u dan ikompli jaghmel il-versjoni tal-konvenut inkredibbli u dan għaliex għal kollox kontradittorja, mhux biss mix-xhieda prodotta mill-atturi, izda anke mix-xhieda prodotta mill-konvenuti stess.

Illi għandu jinghad ukoll li mir-rizultati forensici kondotti mill-Professoressa Marie Therese Camilleri (fol. 175) jirrizulta li l-kawza tal-mewt kienet xokk minn telf ta' demm, u kien hemm lacerazzjoni tal-pulmun xellug, rottura tal-milsa u kilwa u *blunt trauma* u din kienet kompatabbli ma' daqqa qawwija, u kienet hemm marka (*linear contusion*) fuq il-gilda li kien testendi mill-*axsilla* għall *buttucks* tax-xellug, u taht l-istess marka fil-gilda kien hemm emorogija qawwija u ksur tal-kustilji mit-tielet wahda sat-tmax-il wahda, u dan jindikaw li gie milqut fuq in-naha tax-xellug tieghu (*back to side*) u li probabbilment '*his trunk was downwards*' u jidher li d-daqqa kienet kbira u certament mhux minn bicca tal-bahar li kienet wieqfa u dan kollu huwa wkoll konsistenti max-xhieda prodotta mill-atturi.

Illi pero' dan ifisser li l-konvenut kien responsabbli għall-incident peress li jirrizulta li dahal sew vicin il-kosta iktar mid-distanza permessibbli mill-ligi u holoq perikolu għall-għawwiema li kienu fil-bahar u kien għalhekk ukoll negligenti fl-uzu tal-istess *speedboat* u konsegwenza tal-mod li bih idderiga l-istess *speed boat* anke bis-sewqan

taghha vicin il-kosta huwa laqat lill-istess *decujus* u b'hekk huwa responsabbli ghall-mewt tal-istess u dan gie pruvat sal-grad tal-prova rikjesta mill-ligi f'kawzi ta' natura civili ("**Maria Stella Borg vs Joseph Cassar**" – P.A. (RCP) – 25 ta' April 2002).

Illi izda din il-Qorti thoss li gie ppruvat ukoll li l-istess *decujus* ikkontribiwixxa ghall-istess incident li sfortunatament fih tilef hajtu u dan peress li jirrizulta mhux kontradett li l-istess ghawwiem kien qed jistadd fil-bahar, tant li nstabu hut li kienu marbutin mieghu u wkoll oggetti ohra li jindikaw li kien qed jinzel taht il-bahar u dan minghajr u bl-ebda mod ma kellu xi forma ta' indikazzjoni bhal бага li huwa kien qed jghoddos, u ghalhekk din il-Qorti thoss li fic-cirkostanzi tal-kaz odjern ir-responsabbila' fil-grad ta' nofs ghandha u qed tigi attribwita lill-istess Pasquale Muscariello, bin-nofs l-iehor ovvjament jigi attribwiet lill-konvenut.

Illi ghalhekk din il-Qorti thoss li l-konvenut ghandu jinzamm responsabbli fil-grad ta' hamsin fil-mija (50%) ghall-incident fatali tas-27 ta' Lulju 1992, fil-waqt li Pasquale Muscariello ghandu jinzamm responsabbli fil-grad ta' hamsin fil-mija (50%) l-ohra.

Illi dwar likwidazzjoni ta' danni jirrizulta li din ghandha tkun ibbazata fuq dak li jipprovdi l-**artikolu 1045 tal-Kap 16** u dan ghal dak li huwa legalment maghruf bhala *damnum emergens* u *lucrum cessans*. Dwar l-ewwel tip ta' danni ma jirrizultax li d-danni sofferti jammontaw ghall-Lm1,859.30 (€4331.00) u ghalhekk l-konvenut ghandu jsofri nofs mill-istess fl-ammont ta' Lm929.50 (€2165.15).

Illi f'dak li huwa *lucrum cessans* din il-Qorti taghmel riferenza proprju ghall-imsemmi **artikolu 1045 tal-Kap.12** li jiddisponi li:-

“(1) Il-hsara li l-persuna responsabbli ghandha twiegeb ghalha, skond id-disposizzjonijiet ta' qabel, hija t-telf effettiv li eghmil taghha jkun gieb direttament lill-parti li tbat l-hsara, l-ispejjez li din il-parti setghet kellha taghmel minhabba l-hsara, it-telf tal-paga jew qliegh iehor attwali, u

t-telf ta' qliegh li tbat i quddiem minhabba l-inkapacita' ghal dejjem, totali jew parzjali, li dak l-eghmil seta' jgib.

(2) Is-somma li ghandha tigi moghtija ghal din l-inkapacita' tigi stabbilita' mill-qorti, wara li tqis ic-cirkostanzi tal-kaz u, b'mod partikolari, ix-xorta u grad ta' inkapacita' ikkagunata, u l-kondizzjoni tal-parti li tbat l-hsara."

Illi issa tenut kont ta' dan l-**artikolu 1045** jirrizulta car li tali somma tvarja skond ic-cirkostanzi tal-kaz in ezami, u li fiha l-Qrati dejjem ghandhom certu ammont ta' deskrizzjoni, proprju minhabba l-fatt li huma jkunu qed jezaminaw b'mod akkurat kull kaz fid-dettalji kollha tieghu.

Illi tali regoli gew supplimentati bil-principji stabbiliti fil-kawza "**Michael Butler vs Peter Christopher Heard**" (A.C. 22 ta' Dicembru 1967) li pero' giet aggestata ghaz-zminijiet aktar ricenti peress li kif intqal fil-kawza "**Salvatore Mifsud vs Carlo Camilleri et**" (A.C. 16 ta' Novembru 1983) "*ic-cirkostanzi tal-hajja anke fil-gzira taghna nbidlu konsiderevolment u l-ammonti qeghdin isiru fuq kriterji ferm differenti minn dawk li kienu jsiru ghaxar snin jew ghoxrin sena ilu*".

Illi din tirreferi ghas-sentenzi "**Jacqueline Cassar vs Joseph Buhagiar et**" (P.A. 1.3.1992); "**Duncan Vassallo vs Khalid Schwej**" (P.A. 8 ta' Marzu 1996); "**Robert Barbara vs Saviour Galea**" (P.A. 11 ta' Ottubru 1996); "**Susan Davies vs Anthony Galea**" (P.A. 10 ta' Ottubru 1997); "**Joseph Attard vs Carmelo D'Amato**" (P.A. (N.A.) 5 ta' Ottubru 1999); "**George Gatt vs Francis E. Carbone**" (App. 7 ta' Lulju 1998); "**Anthony Turner et vs Francis Agius et**" (G.C.D. 17 ta' Frar 1998); "**Arthur Bonello nomine vs James Camilleri et**" (J.S.P. 13 ta' Jannar 1998), fejn ghalhekk il-*multiplier* gie aggestat sabiex jirrifletti r-realta' odjerna, u aspettattiva iktar ekwa u konformi mal-gustizzja effettiva.

Illi f'kaz ta' mewt il-posizzjoni odjerna hija dik kif stabbilita fis-sentenza ta' din l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet "**Anthony Turner et vs Francis Agius**" (A.C. 28 ta' Novembru 2003) fejn inghad:-

“Il-Qorti trid mill-gdid taghmilha cara li f’kazi bhal dawn ma tezisti l-ebda formula magika, speċjalment meta l-akkadut ikollu konsgwenzi fatali. Tifhem ukoll li hemm differenza f’sitwazzjoni fejn si tratta ta’ mewt ta’ kap ta’ familja li minnu din tkun qed tiddependi direttament, ghal xi sitwazzjoni ohra fejn invece ghaz-zamma u ghixien taghha si tratta ta’ membru iehor ta’ familja.....Din il-Qorti jidhrilha li ma hemmx ragunijiet bizzejjed biex f’dan il-kaz taddotta linja ta’ kalkolu differenti ghal fini ta’ kumpens, minn kif stabbilit fil-maggoranza ta’ kazi simili”.

Illi l-Qorti thoss li fic-cirkostanzi l-istess guriprudenza ghandha tigi applikata ghall-*fattispecie* tal-kaz odjern u dan fis-sens li ghandu jinzamm l’hekk imsejjah bilanc bejn il-principju tal-hajja lavorattiva ma’ dak tac-“*chances and changes of life*” li ghandhom jghinu biex jiddeterminaw il-*multiplier* skond id-decizjonijiet l-aktar ricenti nkluzi dawk ta’ l-Onorabli Qorti ta’ l-Appell, u tenut kont li fid-data tal-mewt Pasquale Misciareello kellu 42 sena, l-*multiplier* adoperat ghandu jkun ta’ 18-il sena, li allura l-*multiplier* l-iktar adattat ghall-kaz odern huwa proprju dak hawn indikat.

Illi hekk mahduma din twassal ghas-segwenti kalkolu tad-danni sofferti fil-kaz tat-telf ta’ hajja ta’ dan il-bniedem, u dan dejjem skond il-binarju stabbilit fil-guriprudenza l-aktar ricenti nkluzi dik fil-kawza fl-ismijiet “**Laura mart Emanuel Formosa et vs Emanten Spiteri et**” (P.A. (TM) – 28 ta’ April 2005) inkluzi dik ta’ “**Micallef St. John vs Spiteri et**” (A.C. 15 ta’ Jannar 2002) u din il-Qorti thoss li fic-cirkostanzi ghandha wkoll timxi fuq l-istess insenjamenti, nkluz dwar *multiplier* b’riferenza ghall-kawzi “**Saviour Sammut et vs Robert Demanuele**” (P.A (GV) - 12 ta’ Lulju 2002) u “**Yvonne Cassone proprio et nomine vs Alfred Calamatta et**” (P.A. (TM) – 7 ta’ Lulju 2004) u “**Amabile Azzpardi vs Anthony Xuereb**” (P.A. (DS) 14 ta’ Jannar 2004) u b’dan li s-somma li tirrizulta wara li jsir l-imsemmi ezami hija s-segwenti fis-sens li ser timxi fuq l-ammont ta’ Lm9,400 (€21896.11) (inkluz il-*multiplicand*) b’*multiplier* ta’ 18-il sena u minn tali ammont

Kopja Informali ta' Sentenza

jitnaqqas dak l-ammont indikat ghal *self consumption* u b'hekk ir-rizultat ta' l-istess jammonta ghas-segwentanti:-

€21,896.11 x 18 x 75% = €295597.48.

(Lm9,400 x 18 x 75% = Lm 126,900).

Illi peress li l-konvenut huwa responsabbli biss fil-grad ta' hamsin fil-mija (50%) mela allura l-ammont li ghalih huwa responsabbli il-konvenut bhala *lucrum cessans* huwa dak ta' €147,798.74 (Lm63,450), li magghom wiehed irid izid l-ammont ta' *damnum emergens* fis-somma ta' €2,165.15 (Lm929.50) li twassal ghall-ammont ta' €149,963.89 (Lm64,379.50) li minnhom ma ghandu jsir l-ebda tnaqqis ghal-*lump sum payment* u dan minhabba li l-incident in kwistjoni ilu li gara mis-sena 1992 apparti dak ritenut fis-sentenzi fuq citati dwar l-istess inkluz fil-kawza "**Gerhard Kruger vs Paul Bondin**" (P.A. (JRM) – 4 ta' Novembru 2004).

Illi ghalhekk it-tieni u t-tielet talba attrici ghandhom jigu milqguha fl-ammont ta' €149,963.89 (Lm64,379.50)

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut biss in kwantu inkonsistenti ma' dak hawn deciz, **tilqa' t-talbiet attrici biss fis-sens hawn deciz** b'dan illi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-incident tas-27 ta' Lulju 1992, f' tas-Sliema fil-vicinanze ta' Ferro Bay gara ukoll tort tal-konvenut, kawza tan-negligenza, imperizia u nuqqas ta' osservazzjoni tar-regolamenti *da parte* tieghu u dan fil-grad ta' hamsin fil-mija (50%), b'dan Pasquale Muscariello stess kien ukoll responsabbli minhabba l-agir negligenti tieghu wkoll fil-grad l-iehor ta' hamsin fil-mija (50%), u ghalhekk il-konvenut huwa responsabbli fil-grad hawn indikat ghall-mewt ta' Pasquale Muscariello u responsabbli wkoll fl-istess grad ghad-danni konsistenti f'*damnum emergens* u *lucrum cessans* dovuti lill-eredi tieghu.

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Tillikwida d-danni minnhom sofferti li ghalihom huwa responsabbli l-konvenut fil-grad hawn indikat fl-ammont ta' mija u disgha u erbghin elf, disa' mija u tlieta u sittin Ewro u disgha u tmenin centezmu (€149,963.89) (Lm64,379.50).

3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-atturi d-danni hekk likwidati minn din il-Qorti li ghalihom huwa gie ritenut responsabbli fl-ammont ta' mija u disgha u erbghin elf, disa' mija u tlieta u sittin Ewro u disgha u tmenin centezmu (€149,963.89) (Lm64,379.50).

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----